

INSTITUTE OF LITHUANIAN HISTORY

THE YEAR-BOOK
OF LITHUANIAN
HISTORY

1991, 07

VILNIUS 1993

INSTITUT FÜR GESCHICHTE LITAUENS

JAHRBUCH
FÜR LITAUISCHE
GESCHICHTE

1991

VILNIUS 1993

ИНСТИТУТ ИСТОРИИ ЛИТВЫ

ЕЖЕГОДНИК
ИСТОРИИ
ЛИТВЫ
ГОД 1991

ВИЛЬНЮС, ИЗДАТЕЛЬСТВО НАУКИ И ЭНЦИКЛОПЕДИЙ, 1993

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS

LIETUVOS
ISTORIJOS
METRAŠTIS

1991 METAI

VILNIUS, MOKSLO IR ENCIKLOPEDIJŲ LEIDYKLA, 1993

UDK 947.45
LI 237

Redakcinė kolegija:

Vytautas Merkys (vyr. redaktorius), Tamara Bairauskaitė, Alfonsas Eidintas, Eugenijus Jovaiša, Vacys Milius, Leonas Mulevičius, Rita Strazdūnaitė (sekretorė), Adolfas Tautavičius, Irena Valikonytė, Regina Žepkaitė (vyr. redaktoriaus pavaduotoja)

Redakcijos adresas:
2600 Vilnius, T. Kosciuškos 30

Išleista pagal Lietuvos istorijos instituto užsakymą

ARCHYVŲ SAUGYKLOSE

BAŽNYČIŲ ARCHYVAI VILNIAUS UNIVERSITETO BIBLIOTEKOS RANKRAŠČIŲ SKYRIUJE

Vilniaus universiteto bibliotekos rankraščių rinkinių rodyklėje išvardijama keturiolika bažnytinių žinybų fondų. Čia aprašysime šiuos fondus: Baisogalos bažnyčios, bažnyčių archyvų dokumentų kolekciją, Breslaujos bažnyčios, Joniškėlio bažnyčios, Pašūsvio bažnyčios, Skapiškio bažnyčios, Skirsnemunės bažnyčios, Šiaulėnų bažnyčios, Ukmergės dekanato, Upytės bažnyčios, Vilniaus diecezinės kunigų seminarijos, Vilniaus Šv. Petro ir Povilo bažnyčios, Žoludės bažnyčios. Apie Vilniaus kapitulos archyvą duomenų nepateiksime, nes XIX a. buvo išspausdintas katalogas¹. Iš aprašymo matysime, kad Vilniaus universitete saugomi šių bažnyčių archyvų tik fragmentai. Aišku, pavienių dokumentų galima rasti ir kituose fonduose. Lietuvos valstybiniame istorijos archyve yra Joniškėlio, Pašūsvio, Skapiškio, Skirsnemunės, Šiaulėnų, Upytės bažnyčių fondai.

Į Vilniaus universiteto bibliotekos Rankraščių skyriaus saugyklą bažnyčių archyvai pateko įvairiais keliais. Baisogalos bažnyčios medžiagą 1979 m. per prof. V. Žuką perdavė A. Leleika. Bažnyčių archyvų kolekciją papildė įvairūs asmenys. Kas perdavė Breslaujos bažnyčios archyvą, nenustatyta. Joniškėlio bažnyčios archyvas 1976 m. pirktas iš E. Krupavičiaus. Pašūsvio bažnyčios dokumentus 1976 m. atidavė etnografas A. Stravinskas. Skapiškio bažnyčios — 1972 m. perdavė klebonas J. Lukšas. Skirsnemunės bažnyčios archyvą 1973 m. pardavė R. Šimulynas. Šiaulėnų bažnyčios archyvą 1976 m. per etnografinę ekspediciją surinko prof. P. Dundulienė ir 1977 m. perdavė bibliotekai, Ukmergės dekanato — 1974 ir 1975 m. pardavė E. Krupavičius. Upytės bažnyčios dokumentus 1973 m. pardavė V. Staniulis. Vilniaus diecezinės kunigų seminarijos archyvą perdavė įvairūs asmenys. Vilniaus Šv. Petro ir Povilo bažnyčios dokumentus 1967 ir 1972 m. perdavė istorikas S. Samalavičius. Žoludės bažnyčios archyvą per istoriką V. Bogušį padovanojo Žoludės klebonas.

Bažnyčių archyvų dokumentų kolekcijos, Vilniaus diecezinės

¹ Описание Рукописного отделения Виленской публичной библиотеки. Вильна, 1895. Вып. I С. 1—39; Вильна, 1897. Вып. II. С. 1—18.

kunigų seminarijos, Vilniaus Šv. Petro ir Povilo bei Žoludės bažnyčių fondai iki galo nesutvarkyti ir turi tik laikinus sąrašus.

Medžiagą aprašė ir tvarkė Rankraščių skyriaus darbuotojai D. Miškinytė, O. Slavėnaitė, A. Katilius, Šv. Petro ir Povilo bažnyčios fondą tvarkė V. Martinkėnas.

Bažnytinių įrašų knygas (krikšto, santuokos, mirimo) galima skirti kaip atskirą archyvų dokumentų grupę, atspindinčią kiekvieno žmogaus svarbiausias gyvenimo datas. Aišku, tai nepamainomas šaltinis genealogijai sudarinėti, demografiniams procesams tyrinėti, pavardžių atsiradimui ir kitimui analizuoti ir kt. Todėl čia išvardijome ir kituose fonduose laikomas bažnytinių įrašų knygas. Be to, suregistravome bažnytinių įrašų knygų tyrinėjimus.

I. Bažnyčių archyvai

Baisogalos bažnyčia (F195). Fonde laikomi 163 saugojimo vienetai. Bažnyčios gauti ir išsiųsti dokumentai (1774—1960). Bažnytinių įrašų knygos: krikšto (1774—1782), priešsantuokinės apklausos (1892—1897, 1913—1920), mirimo (1774—1827, 1921—1930), sutvirtinimo (1943—1956). Naujagimių sąrašas (1862—1939). Metrikų išrašai, leidimai tuoktis, santuokų liudijimai ir kt. (1774—1782, 1904—1940). Šv. Trejybės (tretininkų) brolijos dokumentai (1776—1926). Žygimanto Senojo fundacijos aktas (1539 11 24). Vizitacijos aktai ir inventoriai (1721—1903, 1822, 1828, 1920). Klebonijos inventoriai (1800, 1822). Pajamos už religinius patarnavimus (1802—1825). Dokumentų sąrašas (1539—1807). Pastatų, statomų šalia Baisogalos bažnyčios, planai (1922). Parapijos reikalų knyga (1943—1945). Kanauninko Broniaus Vaišnoros monografija ir straipsnis iš Baisogalos bažnyčios istorijos (1957, 1961). Kunigo Jono Pakalniškio dokumentai: įvairių asmenų laišakai (1929—1942), pranešimas, kuriuo nurodoma, kad arkivyskupas Juozapas Skvireckas paskyrė J. Pakalniškį Kauno arkikatedros vikaru (1939), ir kiti.

Bažnyčių archyvų dokumentų kolekcija (F196)

Fondą sudaro 106 laikini saugojimo vienetai. Duomenis pateiksime tokia tvarka: bažnyčių ir vienuolynų medžiaga, kiti dokumentai.

Bagaslaviškis. Šios bažnyčios dokumentus rado Paulius Subačius, rinkdamas žinias apie lietuvių tautinio atgimimo dalyvį kunigą Silvestrą Gimžauską, kuris klebonavo Bagaslaviškyje. Siunčiamų dokumentų registracijos knyga (1872—1910). Priešsantuokinės apklausos knyga (1888—1901). Inventoriai (1892, 1895, 1897). Be to, yra S. Gimžausko paminklo Kirdeikiuose statybos pajamų ir išlaidų kvitai (1933) bei paminklo S. Gimžauskui Kirdeikiuose atidengimo medžiaga (1988).

Eišiškės. Priešsantuokinės apklausos knyga (1832—1834).

Ylakiai. Krikšto registracijos knyga (1683—1699).

Lellūnai. Lietuvos banko Utenos skyriaus kvitai, išduoti kun. Jonui Gudoniui apie pajamų mokesčio sumokėjimą (1939). Panevėžio vyskupijos Anykščių vicedekano raštai, kuriais prašo atsiųsti žinias apie katekizaciją, ir nurodo, kiek surinkti pinigų ir maisto produktų Kauno kunigų seminarijai (1947). Sutuoctuvių liudijimas, išrašai ir kt.

Mosėdis. Bažnytinių įrašų knygos: krikšto (1674—1801), santuokos (1711—1827), mirimo (1735—1848). Raštas, kuriuo nurodoma, kad Viešvėnų tįjūno Kasparo Belevičiaus pavedimu Mosėdžio klebonui Viešvėnų valsčiuje perduodama trys valdiniai ir dvi dykvietės (1545 11 30). Žemaičių vyskupas Viktoras Virbickis nurodo Mosėdžio klebonui Balcerui Ulickiui skirti dalį pajamų jo urėdui Vasiiliui Pavlovičiui iš Žemaičių vyskupo Jono Damanovskio fundacijos Mosėdžio dvare (1567 08 03). Mosėdžio klebono bylos su Kotryna ir Antanina Simonaitytėmis dėl bažnytinės žemės Mosėdžio miestelyje dokumentai (1879—1881). Atlyginimo mokėjimo vargonininkui Leonui Šakinskiui kvitai (1864—1891). Ūkinės veiklos dokumentai. Mosėdžio kapinių planas. Žinios apie bažnyčios šventes (1890). Popiežių Benedikto XIV, Klemenso XIII, Pijaus VI indulgencijos (1750, 1765, 1825). Juozo Naujalio pranešimas apie Mosėdžio bažnyčios vargonus (1897) ir kt. Šv. Rožančiaus brolijos dokumentai: Mosėdžio bažnyčios Šv. Rožančiaus brolijos įkūrimo 1639 m. privilegija (pergamentas ir nuorašas), narių sąrašai (1645—1751), nurodymai (1796). Privilegija, suteikta Mergelės Marijos de Monte Carmelo draugijai Mosėdyje (1936), ir kt.

Plevėnai (Tirkšlų parapijos filija). Bažnyčios gauti dokumentai (1821—1828). Santuokos registracijos knyga (1815—1827).

Salantai. Priešsantuokinės apklausos knyga (1848—1855).

Skuodas. Kunigo Jono Drevso testamentas (1786). Sąrašai su duomenimis apie Skuodo altaristų Stanislovo Straševičiaus ir Bilevičiaus paliktą turtą po jų mirties ir kt.

Šateikiai. Bažnyčios gauti dokumentai (1791—1826) ir krikšto registracijos knyga (1793—1809).

Šaukotas. Priešsantuokinės apklausos knyga (1921—1941).

Šumskas. Bažnyčios gauti dokumentai (1859—1941) ir krikšto registracijos knyga (1713—1776).

Ugloniai. Bažnyčios inventorius (1848).

Ukmergės dekanato gauti dokumentai (1856—1860).

Utena. Klebono Jono Michanevskio 1861—1899 m. dokumentai: išrašas iš Anykščių bažnyčios krikšto knygos apie J. Michanevskio gimimą, Kauno gub. bajorų deputacijos liudijimas apie bajorystės pripažinimą, Kauno gimnazijos keturių klasių baigimo liudijimas, Peterburgo dvasinės akademijos suteikto kandidato laipsnio atestatas ir kt.

Voložinas (Bernardinų vienuolynas). Lietuvos bernardinų Šv. Kazimiero provincijos provinciojų raštai (1791—1813).

Be to, fonde laikoma Debeikių, Klovainių, Kupiškių, Palėvenės, Vyžuonų ir kt. bažnyčių gimimo metrikų išrašai, santuokos liudijimai, pažymos apie neekliudymą sudaryti santuoką (1908—1938).

Lietuvos karmelitų provinciolų protokolų knyga (1823—1832). Žemaičių vyskupystės kanceliarijos raštas vyskupystės išdininkui, Alsedžių altaristai Staškevičiui su žiniomis apie procentus nuo Čekiškės bažnyčios, Eigirdžių, Gargždų, Plungės špitolės, Rietavo altarijų, Varnių katedros ir Žemaičių Kalvarijos vienuolyno laikomų pinigų banke (1842). Žinios apie Žemaičių vyskupystės dekanų surinktus pinigus Kronštato ir Stavropolio bažnyčių statybai (1842). Kaišiadorių vyskupijos pirmojo sinodo posėdžio katedroje nuotrauka (1936 05 12) ir kt.

Nebažnytiniai dokumentai. Dysnos seniūnienės Teresės Kosovovnos Poklevskos-Kozelovos bei jos įpėdinių bylos su Tvarkovskiais, Sabinskiais ir kitais dokumentai (1721—1760). Smolensko sargybininko Jurgio Sobinskio testamentas (1730). Mažamėčiams Antanui, Kazimierui, Teresei ir Marijai Rydzevskiams skiriami globėjai, mirus Juozapui Rydzevskui (1761). Sąrašas, kuriame išvardyti 3 jėgerių pulko kapitono Povilo Kosakovskio kuopos kareiviai (1803). Šiluvos pieno perdirbimo bendrovės „Nauda“ protokolai (1930—1931). Skuodo vidurinės mokyklos ūkio komiteto protokolai (1931 09 01) ir kt.

Breslaujos bažnyčia (F197). Fonde yra 21 saugojimo vienetas. Krikštytų naujagimių abėcėliniai sąrašai (1883—1933). Priešsantuokinės apklausos knygos ir susituokusiųjų abėcėliniai sąrašai (1827—1950). Mirusiųjų abėcėlinis sąrašas (1931). Žinios apie asmenis, priėmusius katalikų tikėjimą (1905—1943). Krikšto knygų išrašai (1917—1942). Įvairūs Breslaujos parapijos gyventojus liečiantys dokumentai (1933—1943). Inventoriaus fragmentas ir kt.

Joniškėlio bažnyčia (F201). Fonde laikomi 129 vienetai. Bažnyčios gauti ir išsiųsti dokumentai (1785—1915). Bažnytinių įrašų knygos: krikšto (1699—1702, 1719—1721, 1734—1818, 1827—1866, 1892—1914), santuokos registracijos (1701—1834), priešsantuokinės apklausos (1827—1912), mirimo (1768—1901). Abėcėliniai sąrašai; krikštytų naujagimių (1876—1891), susituokusiųjų (1849—1906), mirusiųjų (1849—1874). Žinios apie mirtingumą Šeduvos dekanate (1880). Išrašai iš Joniškėlio, Klovainių, Konstantinavo, Maldučionių, Mintaujos (Jelgavos), Petrogrado Šv. Kotrynos, Pušaloto, Švobiškio evangelikų reformatų bažnyčių krikšto knygų ir Joniškėlio klebono prašymai atsiųsti krikšto išrašus (1864—1942). Grūžių, Joniškėlio, Klovainių, Konstantinavo, Krinčino, Panevėžio, Pasvalio, Pašvitinio, Pumpėnų, Pušaloto, Saločių, Samaros, Smilgių, Rygos ir kitų bažnyčių liudijimai apie įvyksiančias santuokas (1878—1927). Leidimai, kuriais Panevėžio 3-os apylinkės pristavas leidžia Joniškėlio klebonui palaidoti mirusiųosius (1892—1901). Joniškėlio parapijos dūmų ir gyventojų skaičius (1795, 1873). Parapijiečių sąrašai ir duomenys: gyvenamoji vieta, amžius, išpažinties ėjimas (1804, 1824, 1831, 1853, 1866, 1869, 1874, 1891, 1896). Šv. Rožančiaus brolijos dokumentai (1794—1850). Vizitacijų aktai (1821, 1839). Vizitacijų klausimai ir atsakymai (1797, 1798, 1800, 1804). Inventoriai (1798, 1843, XIX a. pab.). Išlaidos klebonijos statybai (1797). Sąrašas, kuriame yra duomenų apie aukas vargonams įrengti (1802). Pajamu ir iš-

laidų duomenys (1798, 1852—1862). Joniškėlio bažnyčios tvoros projektas (XIX a. pab.). Raguvos bažnyčios inventoriaus fragmentas (XIX a. antroji pusė). Kazimiero ir Felikso Giedraičių bajorišką kilmę patvirtinantys dokumentai (1837, 1851). Dokumentai apie perėjimą iš liuteronų ir stačiatikių tikėjimo į katalikybę (1888, 1905). Apie tikybos dėstymą Šiaulių gimnazijoje (1890) ir kt.

Pašušvio bažnyčia (F203). Fonde laikomi 55 vienetai. Bažnyčios gauti dokumentai (1770—1916). Į bažnytines knygas įrašytų asmenų abėcėliniai sąrašai: krikštytų naujagimių (1860—1890), susituokusiųjų (1894—1907), mirusiųjų (1880—1910). Parapijiečių sąrašai ir duomenys: gyvenamoji vieta, raštingumas, amžius, išpažinties ėjimas (1840, 1849, 1852—1854, 1856, 1859, 1862, 1865, 1870, 1873, 1880, 1896, 1941). Pašušvio parapijos dvarininkų ir valstybinių valstiečių sąrašas (1865). Dvarų ir valdžios įstaigų leidimai valstiečiams tuoktis (1811—1850). Šv. Škaplierių ir Jėzaus Širdies brolių dokumentai (1782—1890). Parapinės mokyklos vizitacijų protokolai, mokinių sąrašai (1819—1864). Špitolės dokumentai (1802—1861). Inventorius fundacijos, kuria karaliaus maršalkienė, Rietavo tijąnienė Sofija Mitkevičienė skiria sklypą su valdiniais bažnyčiai Pašušvyje statyti ir išlaikyti (1589). Sutartis, kuria Žemaičių seminarijos prokuratorius Jurgis Tvarijonavičius pavedė trejiems metams Pašušvio beneficijos administravimą Pašušvio bažnyčios altaristai Simonui Stabrovskui (1821). Ginčo dėl Pašušvio klebonijos valdų ribų dokumentai (1753—1834). Žemaičių bajorų Vaidotų (1596—1597) ir kitų bajorų žemės nuosavybės dokumentai (1624—1798) ir kt.

Skapiškio bažnyčia (F204). Fondą sudaro 45 saugojimo vienetai. Bažnyčios gauti ir išsiųsti dokumentai (1718—1908). Bažnytinių įrašų knygos: krikšto (1738—1792, 1876—1879, 1895—1904, 1919—1924), santuokos registracijos (1744—1784), priešsantuokinės apklausos (1827—1890), užsakų (1879—1912), mirimo (1763—1833). Parapijos gyventojų sąrašai (1843—XIX a. pab.). Sąrašas, kuriame išvardyti 1670—1760 m. dokumentai, buvę Vilniaus vyskupijos archyve. Pakvitavimai, kuriais Ukmergės aps. išdinė patvirtina, kad sumokėti mokesčiai už Skapiškio kleboniją ir Krepšių palivarką (1801—1810). Pranešimas apie Skapiškio kareivinių (buvęs dominikonų vienuolynas) perdavimą bažnyčiai (1860). Viešintų parapijos gyventojų sąrašas (1797) ir kt.

Skirsnemunės bažnyčia (F205). Fonde laikomi 9 vienetai. Bažnyčios gauti dokumentai (1808—1861). Parapijiečių sąrašas (1845). Sąmata, kurioje yra duomenys apie Skirsnemunės statomos bažnyčios statybines medžiagas ir darbus (1899). Vizitacijos aktas (1839). Bažnyčios inventorius (1845). Traupio bažnyčios mirusiųjų registracijos knyga (1827—1845).

Šlaulėnų bažnyčia (F107). Fonde laikomi 323 vienetai. Bažnyčios gauti ir išsiųsti dokumentai (1798—1937). Bažnytinių įrašų knygos: krikšto (1639—1684, 1702—1705, 1720—1798, 1810—1817, 1828—1877, 1886—1912, 1920—1947), santuokos ir priešsantuokinės apklausos (1637—1652, 1671—1684, 1733—1742, 1761—1821, 1828—1939), mirimo (1706—1708, 1765—1848, 1863—1938, 1947—1948).

Abėcėliniai sąrašai: krikštytų naujagimių (1791—1940), susituokusiųjų (1872—1939), mirusiųjų (1871—1939). Įvairių bažnyčių metrikų išrašai, leidimai tuoktis, santuokos liudijimai ir kt. (1814—1925). Parapijiečių sąrašai ir duomenys: gyvenamoji vieta, amžius, išpažinties ėjimas (1706, 1761—1768, 1859, 1866, 1867, 1871, 1872, 1884, 1888, 1892). Šv. Rožančiaus, Šv. Onos, Švenčiausios Mergelės Marijos brolių dokumentai (1708—1885). Perėjimo į katalikų tikėjimą protokolai (1905—1955). Bažnyčios vizitacijos aktas (1854). Inventoriai (1880, 1899, 1909). Duomenys apie Šiaulėnų bažnyčiai priklausančio Mantviliškių, arba Kunigiškių, kaimo (Raseinių pav.) valstiečių mokesčius ir prievoles (1721—1781). Duomenys apie išlaidas altarijos pastatų remontui (1823—1852). Sutartys, kuriomis Šiaulėnų klebonai išnuomojo bažnyčiai priklausančius žemės sklypus (1883—1908). Raštai, kuriais Sulinkų dvaro savininkė Salomėja Landsbergienė dovanojo bažnyčiai namą ir sklypą Šiaulėnų miestelyje (1896—1898). Dokumentai, kuriais Šiaulėnų dvaro savininkai Jonas ir Leonas Landsbergiai paskyrė sklypą naujoms kapinėms (1908—1910). Duomenys apie vokiečių ir rusų padarytus nuostolius Šiaulėnų bažnyčiai (1915, 1919). 1612—1891 m. Šiaulėnų klebonų sąrašas (XIX a. pab.). Klebonų asmens dokumentai: Augustino Kibarto testamentas (1859), Juozapo Katelės (1863—1897), Antano Čapo (XX a. pr.—1928) ir kitų kunigų paskyrimo raštai, pamokslų konspektai, laišakai. Duomenys apie aukas špitolės elgetoms (1804—1867). Vyskupo M. Valančiaus raštas apie tikybos dėstymą Šiaulėnų pradžios mokykloje (1866). Duomenys apie kunigų Kazimiero Veličkos ir Antano Čapo skyrimą tikybos mokytojais Diktariškių, Šaukoto ir Šiaulėnų pradžios mokyklose (1905—1915). Polekėlės bažnyčios (Šiaulėnų filija) priešsantuokinės apklausos registracija (1909—1926) ir mirusiųjų registracijos knygos (1880—1930). Pakapės bažnyčios krikšto registracijos knyga (1791—1820). Statistikos duomenys apie Naujosios Žagarės bažnyčią (1898). Žemaičių kanau-ninko, Šiluvos infulato Andriaus Dobševičiaus dokumentai: **knygų sąrašas** (1864—1865), palikimo medžiaga (1867—1870). Šemetų giminės dokumentai (1838—1914). Liudijimas, kuriuo Šiaulių aps. bajorų vadovas patvirtino Teklės Stankūnaitės bajorišką kilmę (1865). Kutkauskų šeimos dokumentai (1925—1968). Vilniaus kolegijos rektoriaus Jono Gruzevskio skundas dėl negražintos skolos (1618). „Sacrum convivium“ (1750 m. Vilniaus akademijos leidinys, neužfiksuotas bibliografijoje „Vilniaus akademijos spaustuvės leidiniai 1576—1805“). Albumas „Souvenir de Vilno“ (Varšuva, b.m.). Dokumentai apie Šiaulėnuose atsargos kareiviams skirtus žemės sklypus (1870—1878). Sąrašas, kuriame išvardyta Šiaulėnų parapijos dvarai, palivarkai, kaimai ir kitos vietovės (1909). Apie telegrafo įvedimą Šiaulėnuose (1913). Šiaulėnų vartotojų kooperatyvo ir smulkaus kredito draugijos „Artojas“ dokumentai (1905—1914). Kreipimasis, kuriuo Kauno lietuviškų laikraščių redakcijos prašo platinti „Draugiją“, „Viltį“, „Vienybę“, „Šaltinį“, „Spindulį“, „Pavasarį“ ir kt. (1913). Liudijimas, kuriuo Šiaulėnų raj. darbininkai patvirtino, kad valstietis Adomas Jankūnas lojalus tarybų valdžiai (1919). Pareiškimas, kuriuo dvidešimt vienas asmuo prašo priimti

į Blaiivybės draugiją ir Šiaulėnuose atidaryti skyrių (XX a. pr.) ir kt.

Ukmergės dekanatas (F207). Fonde laikoma 20 vienetų. Tai daugiausia 1828—1915 m. Vilniaus, o nuo 1849 m. — Žemaičių vyskupijų vyresnybės raštai Ukmergės dekanams, Ukmergės dekanato gautų ir išsiųstų dokumentų registracijos knygos. Dekanų raštai, skirti dekanato bažnyčių kunigams. Fonde yra parapinių: Bukonių, Deltuvos, Kavarsko, Lyduokių, Pabaisko, Pagirių, Raguvos, Siesikų, Subačiaus, Šėtos, Traupio, Troškūnų, Ukmergės, Upninkų, Vadoklių, Veprių, Vidiškių, Žemaitkiemio, filijinių: Karsakiškio, Panoterių, Pažėlvos, Šilų, Taujėnų, Vaitkuškio, ne Ukmergės dekanato: Bagaslaviškio, Balninkų, Dubingių, Dūkšto, Gelvonų, Giedraičių, Inturkės, Joniško, Kiauklių, Kavarsko, Kernavės, Kurklių, Musninkų, Nemenčinės, Paberžės, Sudervės, Šešuolių, Širvintų, Upytės, Žemių ir kitų bažnyčių kunigų raštai Ukmergės dekanui. Svarbūs yra 1752, 1853 m. Ukmergės dekanato (Bukonių, Pabaisko, Raguvos, Siesikų, Subačiaus, Traupio, Upninkų, Veprių, Vadoklių, Žemaitkiemio) parapijų gyventojų sąrašai ir kt.

Upytės bažnyčia (F208). Fondą sudaro 5 saugojimo vienetai. Bažnytinės administracijos nurodymai ir susirašinėjimas (1888—1915). Bažnytinių įrašų knygos: krikšto (1849—1858), priešsantuokinės apklausos (1867—1921). Bažnyčios inventoriai (1897, 1901).

Vilniaus diecezinė kunigų seminarija (F210). Fonde laikoma 260 saugojimo vienetų. 1582 m. Vilniaus vyskupo Jurgio Radvilos įsteigta Vilniaus vyskupijos seminarija buvo pirmoji kunigų rengimo įstaiga Lietuvoje. Seminarija veikė iki 1944 metų. Vilniaus universiteto bibliotekoje laikoma tik maža jos archyvo dalis. Seminarijos vidaus gyvenimą atspindinčių dokumentų beveik nėra. Galima paminėti 1810—1813 m. siunčiamų raštų registraciją, seminarijos remonto išlaidas ir kt. Didžiąją fondo dalį sudaro seminarijai priklausiusių dvarų ir jos ūkinės veiklos dokumentai (1527—1833). Tai Karkažiškės, Kolpienicos, Lukų, Ostrovicos, Vozgeliškių dvarų inventoriai, duomenys apie pajamas ir išlaidas, valstiečių prievoles, mokesčius, mokesčių kvitai, dvarų valdymo dokumentai, ribų nustatymo dokumentai, duomenys apie pristatytus seminarijai maisto produktus ir pinigus, bylinėjimusi dokumentai ir kt. Šių dvarų dokumentų sąrašai (1504—1747). Daugiau kaip šimtą saugojimo vienetų sudaro Vilniaus Šv. Jurgio * ir Visų Šventųjų bažnyčių karmelitų vienuolynų medžiaga. Tai 1694—1827 m. vienuolynui priklausiusio Želadzės dvaro ir kitų valdų dokumentai, turto dovanojimo ir nuosavybės dokumentai, bylinėjimusi medžiaga ir kt. Visų Šventųjų bažnyčios karmelitų vienuolyno dokumentų sąrašas (1514—1800). Žoludės dvaro (Žoludėje buvo karmelitai) nuosavybės dokumentai (1605—1782). Pamokslų rinkiniai (XIX a.). Krakų bažnyčios gautų aplinkraščių knyga (1768—1792). Dzigerisko cerkvės (Lydos aps.) inventorių (1859) ir kt.

* 1798 m. Šv. Jurgio bažnyčia su vienuolyno pastatais perleista kunigų seminarijai.

Vilniaus Šv. Petro ir Povilo bažnyčia (F68). Fonde yra 24 laikini saugojimo vienetai. Dokumentai apima 1645—1703 metus. Tai daugiausia bažnyčios statybos, turto užrašymo bažnyčiai ir prie bažnyčios buvusiam Laterano kanauninkų vienuolynui medžiaga. Be to, LDK kanclerio Kristupo Kazimiero Paco testamentas ir Šv. Petro ir Povilo bažnyčios statybos fundatoriaus LDK didžiojo etmono, Vilniaus vaivados Mykolo Kazimiero Paco palikimo dokumentai ir kt.

Žoludės bažnyčia (F164). Fonde yra 228 laikini saugojimo vienetai. Bažnyčios gauti ir išsiųsti dokumentai (1832—1939). Bažnytinių įrašų knygos: krikšto (1674—1709, 1711—1752, 1778—1790, 1799—1834, 1843—1892, 1915—1918, 1926—1941, 1944, 1955—1963), santuokos registracijos ir priešsantuokinės apklausos (1684—1693, 1760—1817, 1827—1877, 1895—1901, 1911—1935, 1941—1943), užsakų (1915—1922, 1925—1930), mirimo (1767—1790, 1809—1834, 1862—1902, 1915—1926, 1929, 1934—1943). Priėmusių sutvirtinimo sakramentą sąrašas (1928). Parapijos gyventojų sąrašai ir duomenys: gyvenamoji vieta, amžius, išpažinties ėjimas (1840, 1843, 1852, 1859, 1862, 1888, 1890, 1894, 1902, 1914, 1915, 1928, 1932). Sąrašas, kuriame išvardyti Orlos valsčiaus valstiečiai ir nurodytas žemės kiekis (XIX a.). Bažnytinių brolių dokumentai (1817, 1929—1934). Mišių registracija ir duomenys, kiek sumokėta už jas (1926—1939). Dokumentai apie perėjimą į katalikų tikėjimą (1923—1948). Vizitacijų aktai (1925, 1928, 1936). Inventoriai (1767, 1844). Pajamos ir išlaidos (1822—1845). Žoludės klebonijos projekto planai (1928). Žoludės Šv. Antano iš Padujos našlaičių globos prieglaudos dokumentai (1921—1929). Labdaros draugijos „Duona badaujantiems vaikams“ protokolai (1924). Vilniaus „Caritas“ veiklos dokumentai (1914—1939). Katalikiškų draugijų dokumentai (1926—1934). Gardino parapijos dokumentai (1932—1936) ir kt.

II. Bažnytinių įrašų knygos kituose fonduose

Darbėnų bažnyčia (F199). Krikšto (1734—1746).

Daugų bažnyčia (F102). Krikšto (1669—1745, 1777—1799), santuokos (1676—1701, 1713—1714, 1723—1744, 1777—1799).

Kauno Aleksandro Nevskio cerkvė. Cerkvė paversta jėzuitų Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčia (F1). Priešsantuokinės apklausos (1842).

Krikštonių bažnyčia (F102). Krikšto (1941—1944, 1953—1954), santuokos (1941—1944, 1953—1954), mirimo (1940—1954).

Lenklimų bažnyčia (F199). Krikšto (1704—1748).

Liškiaivos bažnyčia (F102). Krikšto (1652—1749), santuokos (1650—1692, 1707—1723), mirimo (1762—1813). Liškiaivos valsčiaus mirimo registracijos knyga (1821).

Merkinės bažnyčia (F102). Santuokos (1797—1811).

Nemunaičio bažnyčia (F102). Krikšto (1872—1879).

Pušaloto bažnyčia (F1). Užsakų (1884—1899).

Rumbonių bažnyčia (F102). Krikšto (1741—1773), mirimo (Rum-

bonių valsčiaus civilinės būklės aktų knygos (1809—1810, 1816, 1820, 1821, 1824).

Salantų bažnyčia (F199). Santuokos (1713—1740), mirimo (1793—1821).

Seirijai (F102). Katalikų bažnyčios krikšto (1809—1815, 1940), santuokos (1940), mirimo (1940). Evangelikų reformatų bažnyčios krikšto (1864—1882, 1895—1896, 1902—1914), mirimo (1852—1896).

Siesikų bažnyčia (F141). Priešsantuokinės apklausos (1834—1874), mirimo (1827—187).

Skapiškio bažnyčia (F8). Krikšto (1694—1736).

Smilgių bažnyčia (F193). Mirimo (1743—1793).

Surviliškio bažnyčia (F169). Krikšto (1854—1862).

III. Bažnytinių įrašų knygų tiriamieji darbai

Jonas Reitelaitis. 1. „Beržininkų parapijos metrikų knygos“ (1945, F102—343). 2. „Liškiavos metrikų atžymos“ (b.m., F102—510). 3. „Marijampolės parapijos 1807—1845 m. krikštijusių vaikus šeimų sąrašas“ (1959, F102—287, 429). 4. „Merkinės parapijos išrašai iš metrikų aktų 1604—1800 m.“ (1936, F102—308). 5. „Metelių parapijos istorijai žinios apie parapijos gyventojus, paimtos iš Metelių bažnyčios krikšto metrikų 1747—1800 m.“ (1950, F102—319). 6. „Žinios apie gyventojus iš Metelių gminos pilietinės metrikacijos aktų 1808—1825 m.“ (b.m., F102—140). 7. „Žinios apie Metelių parapiją ir jos gyventojus iš Metelių bažnyčios 1826—1862 m. metrikų“ (1950, F102—42). 8. „Ką byloja apie Nemunaičio praeitį Nemunaičio parapijos gminų ir krikštų metrikų knygos“ (1943, F102—411). 9. „Žinios iš Rumbonių bažnyčios krikštų aktų“ (b.m., F102—93). 10. „Iš Seirijų parapijos metrikų aktų. Žinios apie parapijoje gyvenusius žmones“ (1925—1935, F102—163). 11. „Švėtežerio bažnyčios krikšto metrikos“ (b.m., F102—210).

Ignas Jablonskis. „1648—1715 m. Kretingos parapijos jungtvių metrikų knyga pasklaidžius“ (1976, F199—1).

Algimantas Katilius